

Usein kysyttyä hallituksen esityksestä lääkekustannusten säästöiksi

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutoksia sairausvakuutuslakiin ja lääkelakiin, joiden avulla pyritään 90 miljoonan euron säästöihin lääkekustannuksissa. Muutosten tavoitteena on tasapainottaa valtiontaloutta.

Kysymyksiä ja vastauksia

1. Miksi lääkekustannuksista on säästettävä?

Hallituksen tavoitteena on vahvistaa julkista taloutta ja hillitä valtion velkaantumista.

Hallituksen esitys perustuu syksyn 2023 budjettiriihessä ja kevään 2024 kehysriihessä tehtyihin päätöksiin. Julkisen talouden kestävyyttä on tarkoitus parantaa myös lääkesäästöin. Esityksen mukaisilla keinoilla julkista taloutta voidaan vahvistaa 90 miljoonalla eurolla.

Lääkekorvausmenoista koituu yhteiskunnalle vuosittain isot kustannukset. Ehdotetuilla lakimuutoksilla pyritään säästämään tästä kokonaisuudesta. Esimerkiksi vuonna 2023 lääkekorvausten perusteena olevat kustannukset olivat 2,4 miljardia euroa ja lääkekorvauksia maksettiin yhteensä 1,8 miljardia euroa.

2. Miten vaaditut säästöt toteutetaan?

Säästöt toteutetaan useilla toimenpiteillä.

Lääkekorvausjärjestelmän alkuomavastuuta korotetaan 70 euroon ja sidotaan kansaneläkeindeksiin, mistä päätettiin kevään 2024 kehysriihessä.

Sairausvakuutuslain ehdollista korvattavuutta koskeva sääntely ehdotetaan vakinaistettavaksi voimassa olevan sääntelyn mukaisena.

Lääkkeiden hinnoitteluun ehdotetaan uusia säännöksiä hintakilpailun toimivuuden ja säästöjen toteutumisen varmistamiseksi. Sairausvakuutuslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi biologisten lääkkeiden tukkuhintojen ja korvattavuuden laajuuden uudelleen arviointia koskeva säännös. Uuden rinnakkaisvalmisteen hinnoittelusääntöjä ehdotetaan myös tarkistettavaksi. Lääkevalmisteiden kohtuullisia tukkuhintoja ehdotetaan alennettavaksi 1,5 prosenttia maaliskuun alusta 2025.

Lisäksi apteekeille, sivuapteekeille ja apteekkien verkkopalveluille säädettäisiin velvoite tarjota ostajalle edullisinta lääkemääräyksellä toimitettavaa vaihtokelpoista lääkevalmistetta ja apteekkien, sivuapteekkien sekä apteekkien palvelupisteiden hintaneuvontavelvoitetta

täsmennettäisiin. Apteekkien ja sivuapteekkien olisi lisäksi pidettävä varastossa edullisimpia lääkkeitä.

3. Miten säästöt kohdentuvat?

Säästötoimenpiteistä lääkekorvausjärjestelmän alkuomavastuuosuuden korottaminen ja sitominen kansaneläkeindeksiin kohdistuvat lääkkeiden käyttäjiin.

Lääkkeiden hinnoittelua, apteekkien varastointiveloitetta ja hintaneuvonnan täsmentämistä koskevat toimenpiteet kohdistuvat lääkealan toimijoihin (tutkiva lääketeollisuus, rinnakkaislääketeollisuus, lääkerinnakkaistuojat, lääketukkukauppa ja apteekit).

Ehdollista korvattavuutta koskevan ehdotuksen tavoitteena on mahdollistaa uusien lääkkeiden saatavuus niitä tarvitseville jakamalla uuden lääkkeen käyttöönotosta aiheutuvaa kustannusrasitusta yhteiskunnan ja lääkeyrityksen välillä.

Apteekkien varastointiveloitteen ja hintaneuvontavelvoitteen tarkentamisella pyritään edistämään lääkkeiden käyttäjien mahdollisuutta saada nykyistä paremmin käyttöön edullisimpia lääkkeitä.

4. Mitä muutokset tarkoittavat lääkkeiden ostajien kannalta?

Lääkekorvausjärjestelmän alkuomavastuu nousee nykyisestä 50 eurosta 70 euroon. Lisäksi alkuomavastuu sidotaan kansaneläkeindeksiin. Alkuomavastuu on ollut 50 euroa siitä asti, kun se otettiin käyttöön vuoden 2016 alusta. Jatkossa alkuomavastuu nousee vuosittain kansaneläkeindeksin mukaisesti. Alkuomavastuuta koskeva muutos nostaa lääkkeiden käyttäjien maksuosuutta.

Esitykseen sisältyvät ehdotukset kuitenkin myös hyödyttävät lääkkeiden käyttäjiä. Lääkkeiden hinnoitteluun ehdotetuista muutoksista lääkkeiden käyttäjien on mahdollista hyötyä alentuneina lääkekustannuksina. Apteekkien hintaneuvontaa, hinnaltaan tosiasiallisesti edullisimmin lääkevalmisteiden tarjoamista ja varastointia koskevilla muutoksilla turvataan lainsäädännössä lääkkeen ostajan mahdollisuutta ostaa apteekista hinnaltaan tosiasiallisesti edullisin lääkevalmiste aiempaa selkeämmin. Ehdollisen korvattavuuden vakinaistaminen mahdollistaa uusien lääkehoitojen saamisen nopeammin potilaiden käyttöön.

5. Mitä lääkkeiden hinnoitteluun tehtävät muutokset tarkoittavat?

Lääkkeiden hinnoittelua koskevien toimenpiteiden tavoitteena on alentaa lääkkeiden tukkuhintoja. Lääkevalmisteiden kohtuullisten tukkuhintojen alentaminen 1.3.2025 on nopea keino vaikuttaa lääkkeiden hintoihin. Toimenpiteet vähentävät lääkemyynnin arvoa, mikä jakaantuu eri lääkealan toimijoille.

6. Mitä lääkkeiden hinnoittelua koskevat muutokset tarkoittavat apteekkien kannalta?

Monien toimenpiteiden seurauksena lääkkeiden tukkuhintojen arvioidaan alenevan. Apteekkien palkkio on sidottu tukkuhintaan ja siten apteekkien palkkiotkin pienenevät.

7. Miksi apteekkien mahdollisuudesta vaihtaa lääke poikkeustilanteessa luovuttiin?

Useissa lausunnoissa muutosehdotusta pidettiin tarpeellisena potilaiden lääkehoidon turvaamiseksi. Muutoksen tarkoituksena on myös sujuvoittaa apteekkien toimintaa. Saadun lausuntopalautteen perusteella arvioitiin, että mallia on tarpeen vielä kehittää ja siksi asia siirrettiin jatkovalmisteluun.

8. Mitä velvoite pitää varastossa edullisimpia valmisteita ja edullisimman valmisteen tarjontavelvoite tarkoittavat apteekkien ja sivuapteekkien kannalta?

Näillä keinoilla pyritään edistämään sitä, että lääkettä tarvitsevilla olisi nykyistä paremmin mahdollisuus saada apteekissa asioidessaan myös tosiasiallisesti edullisimpia valmisteita. Tarkoituksena on, että apteekilla olisi nykyistä laajemmin varastossa edullisimpia valmisteita ja nykyistä hintaneuvontavelvoitteen ohella apteekkien tulisi aktiivisemmin tarjota hinnaltaan tosiasiallisesti edullisinta vaihtoehtoa lääkettä toimittaessaan.

9. Mitä velvoite pitää varastossa edullisimpia valmisteita ja edullisimman valmisteen tarjontavelvoite tarkoittavat koneellista annosjakelua harjoittavia toimijoiden kannalta?

Tällä muutoksella ei muuteta nykyisiä annosjakelua harjoittavien toimijoiden vastuuta tai velvoitteita.

10. Milloin muutokset tulevat voimaan?

Muutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2025 alusta.